

Sykdom og dødsfall - Pasienter fra kristne kirker og samfunn

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Retningslinje
Sist endret: 14.10.2024

Se prosedyre: [Dødsfall voksne, inneliggende pasienter \(over 16 år\) innenfor og utenfor sykehuset](#)

Generelt:

Røkelse og tente lys er ikke lovlig å bruke på SiV.
Våre svært følsomme branndetektorer kan gå i alarm pga. røyk/gass.
Elektriske lys kan benyttes.
Ta opp om spørsmål om tilrettelegging i forhold til åndelige og religiøse behov.
Bruk tolk ved behov.

Spesielle forholdsregler knyttet til dødsfall barn

Ingen

Ytterligere informasjon om forhold knyttet til sykdom og dødsfall for medlemmer i kristne kirker og samfunn

Den evangelisk-lutherske kirke i Norge

Den evangelisk-lutherske kirke i Norge består av Den norske kirke (DNK tidl. statskirken) og Den evangelisk-lutherske frikirken (Frikirken).

Ritualer til Den anglikanske og den metodistiske kirken samt øvrige kristne samfunn i Norge er svært like DNK.

Sykeleiet/dødsleiet

Sykehusprest/prest kan gi den døende nattverd, eller alternativer som bønn, bibellesning, velsignelse og salmesang kan benyttes etter ønske.

Etter dødsfallet

Pårørende gis tid til å være sammen med avdøde.

Stell

jfr. ovennevnte prosedyrer.

Den katolske kirke

Den katolske kirke er verdensvid, og det er all mulig grunn til å bemerke at gravskikkene for innvandrergruppenes vedkommende varierer. Som regel får de en utforming som tilsvarer tradisjonene i hjemlandet.

Dødsleiet

Katolsk prest vil ofte være til stede ved dødsleiet.

Aktive medlemmer av en menighet vil selv eller gjennom sin familie sørge for å ha kontakt med en prest som kan forvalte sakramentene. På dødsleiet forrettes gjerne sakramentene sykesalving, skriftemål og nattverd.

Forbønn ved dødsleie er også vanlig.

Etter dødsfallet

Presten ber gjerne sammen med pårørende.

Det er ikke uvanlig å legge en rosenkrans i avdødes hånd.

Stell

Kun prester, nonner og munkes svøpes i sine spesielle drakter som tegn på sin ordenstilhørighet.

Hvorvidt avdøde legges til visning, likvake eller bårandakt varierer i ulike katolske miljøer. Gravferdsliturgien inneholder ikke obligatorisk likvake eller bårandakt, men dette kan allikevel gjøres, enten i sykehusets kapell eller i hjemmet. Kistelokket bør være åpent.

En bruker gjerne vievann som de pårørende har fått med seg fra sin menighetskirke. Den døde stenkes med dråper fra en kvist mens man ber for vedkommende. Handlingens symbolske innhold refererer seg til dåpen og håpet om oppstandelse og evig liv.

Obduksjon

Den katolske kirke har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om obduksjon. Det betyr at den enkelte selv må avgjøre dette.

Den ortodokse kirke (Gresk og russisk)

Sykeleiet/dødsleiet

Ved alvorlig sykdom og dødsleie er det ønskelig med en prest.

Aktive medlemmer av en menighet har som regel underrettet presten om sykdomsforløpet.

Den døende bør få anledning til å skrifte eller ha en privat samtale med presten. På dødsleiet skal presten også lede den siste nattverd. Dette kan foregå med pårørende til stede. Enerom på sykehus/-hjem er den vanligste rammen rundt den siste nattverd. Nattbord pyntes med hvit duk, bibel og eventuelt kors og ikoner som pårørende bringer med.

Nattverd og sykesalving er også et ritual som gjerne inngår ved dødsleie.

Etter dødsfallet

Pårørende eller presten legger så et pannebånd med inskripsjon av en bønn på avdødes panne og et kors i den døde hånd. Noen ønsker også å plassere et ikon på avdødes bryst.

Stell

Etter ordinært stell av avdøde, jfr. ovennevnte prosedyre legges armene ned langs siden eller korsformet på brystet.

Det er vanligvis en forgudstjeneste så raskt som mulig etter døden, ofte inne på avdødes sykerom eller i sykehusets kapell. Denne forgudstjenesten kan også utføres som en bårandakt i kapellet ved sykehuset før kisten overføres til kirkens kapell.

Obduksjon

Obduksjonspraksis ved norske sykehus er neppe forenlig med den ortodokse kirkes syn på mennesker skapt i Guds bilde. Kroppen ses på som hellig og må ikke skjendes. Om mulig, bør derfor obduksjon unngås. Samtykke til slike undersøkelser må i et hvert tilfelle innhentes.

5. INTERNE REFERANSER

[Dødsfall voksne, inneliggende pasienter \(over 16 år\) innenfor og utenfor sykehuset](#)

[Dødsfall barn \(kommer\)](#)

6. EKSTERNE REFERANSER

[Gravferdsloven](#)

7. VEDLEGG